

Sygn. akt VIII Ca 523/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jadwiga Siedlaczek (spr.)
Sędziowie:	SSO Hanna Matuszewska SSO Małgorzata Kończal
Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Wilk

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2013 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. D.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu Nr 2 w G.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 22 maja 2013 r.

sygn. akt I C 304/11

- 1. odrzuca apelację w części dotyczącej punktu 2 (drugiego) zaskarżonego wyroku,**
- 2. oddala apelację w pozostałej części,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu na rzecz adw. J. Ł. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) plus 23 % podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w instancji odwoławczej,**
- 4. zasądza od powoda D. D. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Zakładu Karnego nr 2 w G. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą,**
- 5. kosztami sądowymi, od uiszczenia których zwolniony był powód, obciąża Skarb Państwa.**

Sygn. akt VIII Ca 523/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Grudziądzu wyrokiem z dnia 22 maja 2013 r., w sprawie o sygn. akt I C 304/11 z powództwa D. D. przeciwko Skarbowi Państwa- Zakładowi Karnemu nr 2 w G. oddalił powództwo, zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu na rzecz adw. J. Ł. kwotę 120,00 zł + 23 % podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, a kosztami sądowymi, od uiszczenia których zwolniony był powód, obciążył Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód D. D. był osadzony w Zakładzie Karnym nr 2 w G. w okresie od 10.03.2011 r. do 17.05.2011 r. W dniu 10.03.2011 r. powód został przetransportowany z Zakładu Karnego w S. do pozwanego zakładu. Pielęgniarka ZOZ ZK Nr 2 w G. B. L. przeprowadzająca wywiad chorobowy stwierdziła u powoda krwiak podudzia prawego i zasinienie podudzia lewego. W dniu 11.03.2011 r. powód został zbadany przez lekarza M. L.. Lekarz rozpoznał u powoda „krwiak prawej goleni w okresie resorpcji (wchłaniania), ewentualnie kalcyfikacji (zwapnienia) oraz zasinienie podudzia lewego w okresie ewolucji”. Kolejne konsultacje lekarskie odbyły się w dniach: 22.03.2011r., 24.03.2011r., 31.03.2011r., 14.04.2011r. i 19.04.2011r. W dniu 03.04.2011r. powód został poddany kontroli osobistej. Kontrolę przeprowadził funkcjonariusz służby więziennej J. P.. Odbyła się ona w dyżurce oddziałowego, bez udziału osób trzecich, przed codziennym spacerem. W związku z przeprowadzoną kontrolą dotyczącą D. D. nie wpłynęły do administracji Z.K.nr2, w tym również do dowódcy zmiany G. Z., żadne skargi odnośnie nieprawidłowości podczas wykonywania czynności przez funkcjonariusza, ani też ewentualnych innych zdarzeń. W okresie pobytu powoda w Pawilonie A, oddział I powód nie zgłaszał chęci rozmowy z dyrektorem, jak i jego zastępcą. W trakcie pobytu w Pawilonie A oddział II powód był 5 razy przyjęty na rozmowę przez zastępcę dyrektora M. M. w dniach: 29.03.11r., 31.03.11r., 08.04.11r., 21.04.11r., 11.05.11r. W dniu 19.04.2011r. powód został również przyjęty przez koordynatora Oddziału Penitencjarnego, H. L.. W okresie 7 dniowego pobytu w Pawilonie B, oddział III (10.03. – 17.03.11r.) powód nie zapisał się na żadną rozmowę.

Sąd I instancji ustalił także, że powód D. D. należał do skazanych, którzy źle funkcjonowali w społeczności więziennej z uwagi na warunki psychofizyczne i wymagał wzmoczonego działania ze strony administracji zakładu karnego w celu zapewnienia mu bezpieczeństwa. Należał do grupy chronionej. W dniu 17.05.2011r. powód D. D. został ponownie przetransportowany do Zakładu Karnego w S..

Sąd Rejonowy oddalił powództwo, uznając że powód nie wykazał, aby w okresie pobytu powoda w pozwanym zakładzie doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Sąd I instancji wskazał, że z twierdzeń powoda zawartych w pozwie oraz z zeznań powoda wynikało, iż powód wiąże naruszenie jego dóbr osobistych z trzema zdarzeniami, które szczegółowo opisał w pozwie, natomiast w sposób bardzo zdawkowy przedstawił w swoich zeznaniach zasłaniając się niepamięcią. Pierwsze zdarzenie dotyczyło badania lekarskiego, które odbyło się następnego dnia po przybyciu powoda do pozwanego zakładu. Według powoda lekarz dyżurny nie przeprowadził dokładnego badania i dokonał niewłaściwego rozpoznania po obejrzeniu występujących na ciele powoda zasinień i krwiaka i nie dokonał stosownego wpisu w książeczce zdrowia powoda. Tymczasem w ocenie Sądu Rejonowego z zapisów zawartych w książeczce zdrowia osadzonego D. D. wynika wprost, iż lekarz M. L. dokonał stosownej adnotacji w książeczce wpisując w niej rozpoznanie. Wprawdzie okoliczność powyższa była przedmiotem skargi wniesionej przez powoda, jednak Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w B. uznał skargę dotyczącą zatajenia przez lekarza ZK Nr2 w G. informacji o obrażeniach powoda za nieuzasadnioną.

Kolejne zdarzenie, na które powoływał się powód dotyczące rzekomego pobicia powoda przez funkcjonariusza służby więziennej w ocenie Sądu I instancji także nie znalazło potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Świadkowie przedstawieni przez pozwanego w sposób kategoryczny zaprzeczyli, aby takie zdarzenie w okresie pobytu powoda w pozwanym zakładzie miało miejsce, natomiast świadkowie, o przesłuchanie których wnosił powód podawali sprzeczne informacje, bądź też nie posiadali żadnej wiedzy na ten temat. Powód na przykład stale utrzymywał, że podczas kontroli osobistej i późniejszego zdarzenia drzwi od dyżurki były uchylone i współosadzeni D. S. i jeszcze inny skazany którego imienia i nazwiska nie pamięta, mogli zaobserwować całe zdarzenie. Tymczasem D. S. zeznał, że

funkcjonariusz podczas kontroli zamykał się w dyżurce z powodem, a świadek M. S. wskazał, że podczas przeszukania D. D. drzwi od dyżurki były zamknięte. Świadek M. S. zeznał, że nie dostrzegł na twarzy powoda żadnych śladów uderzenia, natomiast D. S. zeznał, że wielokrotnie widział powoda pobitego. Według świadka, powód miał twarz i ręce pobite pałkami oraz „limo” na twarzy po kontroli. Powód natomiast twierdził, że w wyniku uderzenia miał zacerwieniony policzek. Żadna jednak z wyżej wymienionych osób nie zeznała, że była świadkiem uderzenia powoda przez funkcjonariusza. Także zarzut powoda dotyczący tego, że bezpodstawnie został poddany kontroli osobistej w ocenie Sądu I instancji jest nietrafny, albowiem przepis art. 116 par.2 do 4 k.k.w. stanowi, że w wypadkach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa skazany podlega kontroli osobistej. Kontrola polega na oględzinach ciała oraz sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez skazanego. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży i obuwia przeprowadza się w pomieszczeniu, podczas nieobecności osób postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane są za pośrednictwem osoby tej samej płci. Ponadto kontrola może być przeprowadzona w każdym czasie.

Sąd Rejonowy, odnosząc się do kolejnego zdarzenia przedstawionego przez powoda, które dotyczyło braku reakcji funkcjonariuszy na naganne zachowanie innych skazanych w stosunku do powoda i wyciągnięcia konsekwencji tylko wobec D. D., stwierdził, iż okoliczność ta również nie została udowodniona przez powoda. Tylko świadek D. S. wskazał, że funkcjonariusze nie reagowali na niewłaściwe traktowanie powoda przez innych skazanych i kpili sobie z powoda gdy ten zgłaszał jakieś problemy. Sąd I instancji wskazał, że powód wprawdzie zarzucał również w pozwie, że pozwany nie zapewnił powodowi warunków bytowych w okresie jego pobytu w Zakładzie Karnym nr2 w G., ale faktycznie powoływał się tylko na zdarzenia, które wcześniej zostały omówione, a nie wskazał ewentualnych „innych czynników”, które mogłyby mieć wpływ na naruszenie jego dóbr osobistych.

O kosztach należnych adwokatowi z urzędu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie par.19 ustępnego w zw. z par.11 ustępnego 1 pkt.25 oraz par.20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – Dz.U. Nr 163,poz. 1348 ze zm.

Orzeczenie o kosztach zawarte w pkt.3 wyroku w ocenie Sądu I instancji uzasadnia przepis art. 98 par.1 w zw. art.99 k.p.c. oraz w zw. z par.10 ustępnego 1 pkt.25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów , natomiast o kosztach zawartych w pkt. 4 wyroku Sąd orzekł na podstawie art.113 ust.1 a contrario ustawy z dnia 28.07.2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010r, Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Apelację od wyroku wniósł powód, zaskarżając go w punkcie I- co do oddalenia powództwa do kwoty 10.000 zł oraz w punkcie II i III. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie art. 231 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., polegające na przyjęciu, że powód nie wykazał aby w okresie pobytu w pozwanym zakładzie karnym doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, podczas gdy okoliczność ta powinna zostać uznana za udowodnioną na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz ustalonych w sprawie faktów,
2. wadliwe orzeczenie o kosztach procesu, polegające na:
 - a) błędnym ustaleniu wynagrodzenia pełnomocnika zastępującego powoda,
 - b) niesłusznym zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, pomimo okoliczności uzasadniających odstąpienie od obciążenia go kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego na podstawie art. 102 k.p.c.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku:

-w pkt. 1 i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty ogłoszenia wyroku,

-w pkt. 2 i ustalenie wartości wynagrodzenia pełnomocnika powoda na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,

-w pkt. 3 i nie obciążanie powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego

a ponadto o zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne.

Zarzuty kierowane pod adresem Sądu Rejonowego dotyczące niewłaściwej oceny zgromadzonego materiału dowodowego były chybione. Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów sformułowanej w art. 233 § 1 k.p.c., trzeba zważyć, że dla podważenia tej oceny niewystarczające jest odmienne przekonanie skarżącego. Jedynie wówczas, gdy oceny i wnioski wyprowadzone przez Sąd ze zgromadzonych dowodów pozostają w sprzeczności z zasadami logicznego rozumowania bądź wskazaniem doświadczenia życiowego zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. można uznać za uzasadniony. Skarżący w środku odwoławczym faktycznie polemizuje z ustaleniami poczynionymi przez Sąd I instancji. W orzecznictwie wielokrotnie podkreślano, iż samo przytoczenie w apelacji odmiennej oceny zebranego materiału dowodowego nie może być uznane za wystarczające do podważenia dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych i ich oceny.

Analizując z jednej strony przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych powoda, z drugiej zaś zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, powództwo słusznie podlegało oddaleniu jako nieudowodnione (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.). Wbrew zarzutom powoda fakt naruszenia nietykalności cielesnej przez funkcjonariusza w czasie kontroli osobistej, jak też nieprawidłowe leczenie powoda i lekceważenie przez funkcjonariuszy agresji słownej współosadzonych wobec powoda nie został udowodniony zeznaniami świadków. Z zeznań świadka M. S. wynika bowiem tyle, iż jedynie słyszał o uderzeniu powoda przez funkcjonariusza od samego zainteresowanego lub świadka D. S.. D. S. w trakcie zeznań nie potwierdził faktu uderzenia powoda przez funkcjonariusza. Świadek podał jedynie, że widział obrażenia ciała jakich doznał powód, jednakże ich opis dokonany przez tego świadka w znaczący sposób odbiegał nawet od twierdzeń samego powoda. Ponadto zeznania świadków M. S. i D. S. stoją w sprzeczności z twierdzeniami powoda o tym, iż w trakcie dokonywania kontroli osobistej drzwi dyżurki były otwarte. Obaj świadkowie wprost zeznali, iż w trakcie czynności kontrolnych funkcjonariusz zamykał drzwi pomieszczenia, w którym dokonywał kontroli osadzonego.

Odnosnie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 231 k.p.c. Sąd I instancji nie mógł, jak sugeruje to powód, zastosować wbrew dowodom bezpośrednim zgromadzonym w sprawie, wniosku opartego na domniemaniu faktycznym, prowadzącego do wniosków zgodnych z twierdzeniami powoda. Dyspozycja art. 231 k.p.c. powinna znaleźć zastosowanie wyłącznie w braku bezpośrednich środków dowodowych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 października 2003 r., III CK 22/02, Lex nr 148670 wskazał, że sąd nie powinien konstruować domniemania faktycznego, gdy okoliczności sprawy tego nie uzasadniają.

Należało w pełni podzielić stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż okoliczność niewłaściwego leczenia powoda w jednostce pozwanego nie została udowodniona za pomocą pism, które kierował do Sądu, dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy oraz innych dokumentów dotyczących odbywania kary pozbawienia wolności. Trzeba zważyć, że pisma miały charakter pism procesowych zawierających twierdzenia o faktach. Jednakże jeżeli powód

z faktów tych wywodził korzystne dla siebie skutki prawne, na zasadzie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. winien był je udowodnić. Samo twierdzenie strony powodowej nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001 roku, sygn. akt I PKN 660/00, Wokanda 2002/7-8/44).

Reasumując, należy podzielić stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej jednostki Skarbu Państwa. Stanowisko powoda zawarte w apelacji stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu pierwszej instancji jak i dokonaną przez ten Sąd oceną prawną, opiera się jedynie na subiektywnych odczuciach powoda, nie zaś na udowodnionych faktach. Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako bezzasadną. (pkt. 2 wyroku)

Odnosząc się do zarzutu błędnego ustalenia wysokości wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu ustanowionego przez Sąd, w tym miejscu należy przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 25 czerwca 2009 r., sygn. III CZP 36/09, Lex nr 503592, w której stwierdzono, że apelacja uczestnika postępowania w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w wypadku przyznania tych kosztów pełnomocnikowi od Skarbu Państwa jest niedopuszczalna z uwagi na brak interesu prawnego uczestnika w zaskarżeniu takiego postanowienia. Sąd Okręgowy w pełni podziela wyżej wskazany pogląd i uznając, że powód nie miał interesu prawnego w zaskarżeniu tego postanowienia, apelację w tej części odrzucił na mocy art. 373 k.p.c. z uwagi na jej niedopuszczalność (pkt. 1)

Jeżeli zaś chodzi o zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 102 k.p.c. Sąd odwoławczy przyjął, iż brak było podstaw do zastosowania tego przepisu, gdyż jak wynikało z zeznań samego powoda (k. 199 akt) aktualnie pozostaje on na wolności, przez jakiś czas pozostawał za granicą w celach zarobkowych i utrzymuje się z oszczędności. Zatem Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, iż w sprawie nie zachodził szczególny wypadek pozwalający na odstąpienie od zasady odpowiedzialności za wynik procesu przy zwrocie kosztów.

O kosztach należnych adwokatowi z urzędu Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 3 wyroku na podstawie § 11 ust. 1 pkt. 25 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 oraz par. 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – Dz.U. z 2013 r. Nr 461 t.j.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w pkt. 4 wyroku uzasadnia przepis art. 98 par.1 w zw. art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 11 ust. 1 pkt. 25 i w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – Dz.U. z 2013 r. Nr 490 t.j., natomiast o kosztach zawartych w pkt. 5 wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010r., Nr 90, poz. 594 ze zm.).